

Visienota gedeeltelijke opvulling kleiputten Terhagen/Boom

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Schets huidige situatie.....	1
3. Plannen voor zover bekend volgens de voorbereidende nota	3
4. Visie op voorliggende plannen	5
6. Bronnen	7

1. Inleiding

Als dorpscomité ijvert Actief Terhagen al 20 jaar voor een levendig en leefbaar Terhagen. Dit doen we enerzijds door zelf activiteiten te organiseren en anderzijds door het beleid aangaande het dorp en eventuele knelpunten op te volgen.

De kleiputten zijn de voorbije jaren geëvolueerd tot een belangrijk stuk natuur dat zowel door dorpsbewoners als door vele andere bezoekers gewaardeerd wordt. Vanzelfsprekend is Actief Terhagen dan ook erg begaan met de toekomst van de kleiputten. Dorpsbewoners spreken ons ook aan over de huidige plannen en uiten hun ongerustheid hierover.

Hoe erg we de kaalslag die het zal veroorzaken ook vinden, we zijn ervan overtuigd dat de voorgenomen bodemsanering noodzakelijk is. Anderzijds is het ook duidelijk dat de manier waarop dit moet/kan gebeuren niet evident is en ook nauw verbonden is met de – helaas nog onduidelijke – nabestemming van het gebied. Ook de impact van de werken op de leefbaarheid in het dorp is voor ons een belangrijk thema.

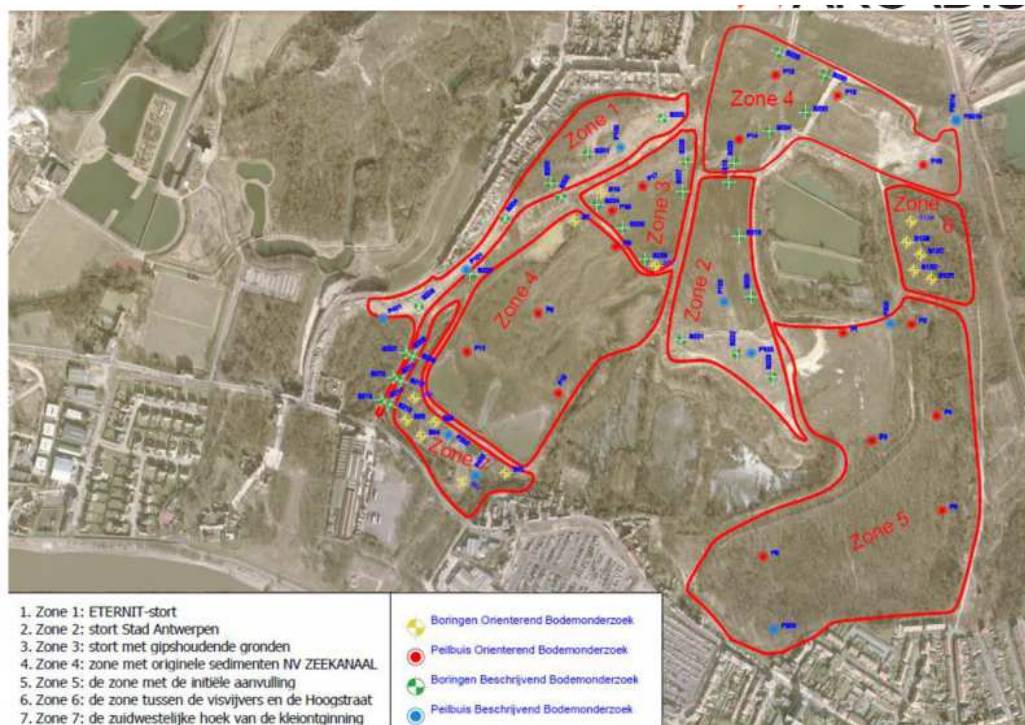
Graag willen wij als dorpscomité aan het op te starten participatietraject deelnemen om er zo mee voor te ijveren dat de kleiputten – ook na de sanering – toegankelijk en groen kunnen blijven/opnieuw kunnen worden.

In deze nota schetsen we in elk geval wat voor ons al dan niet aanvaardbaar is, en doen we vooral een aantal voorstellen van wat er zou kunnen en moeten gebeuren om de sanering tot een positief project te maken.

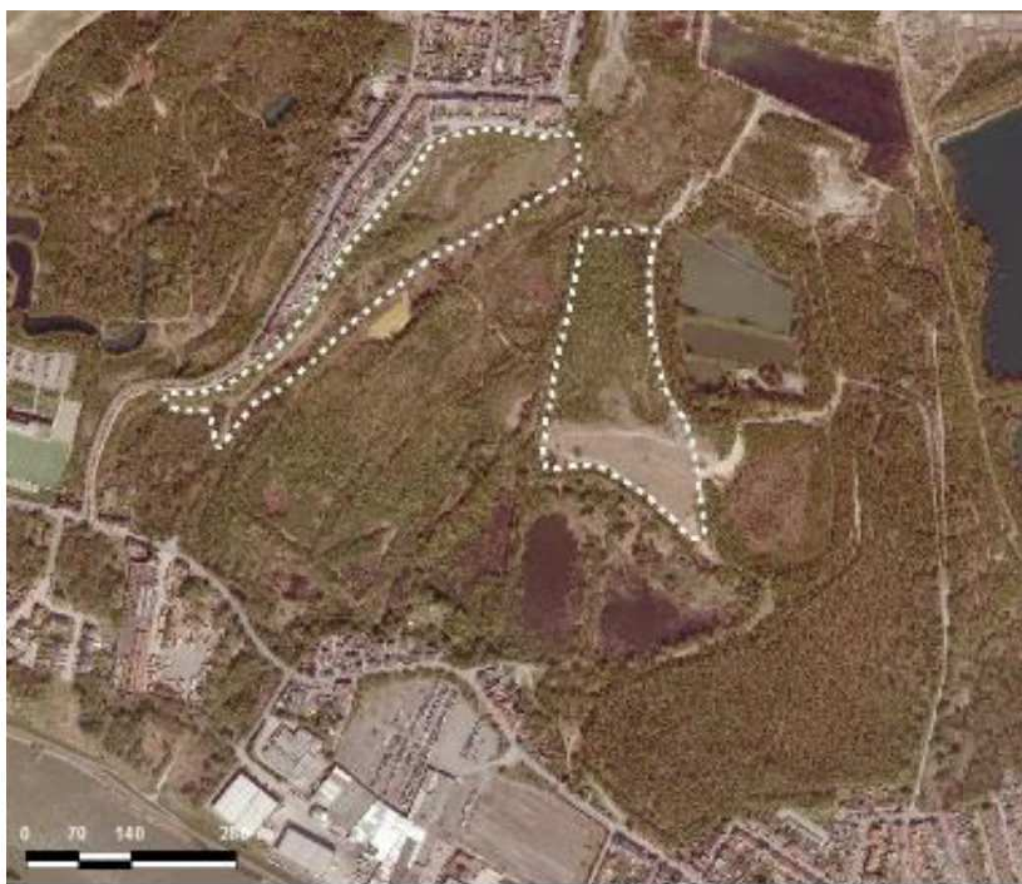
2. Schets huidige situatie

Er zijn grofweg twee zones die volgens de OVAM op relatief korte termijn (<10 jaar) aangepakt moeten worden: zones 1 en 2 op onderstaande foto, meer in detail op tweede foto. Omdat echte sanering (weghalen vervuiling) niet mogelijk is, stelt men voor om er als het ware een sarcofaag omheen te

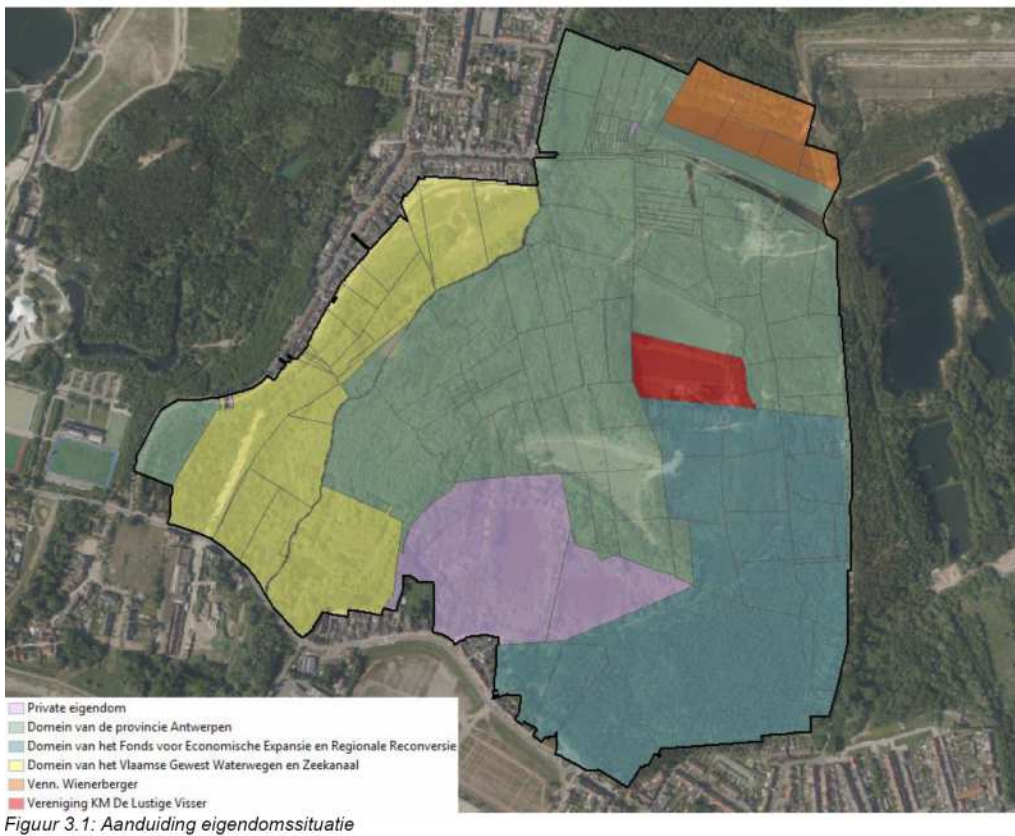
bouwen: langs de zijkanten een ‘muur’ bouwen en afdekken met een laag grond, resp. een geotextiel en een kleimat/HDPE-folie, een drainagemat en een afwerkingslaag voor nieuwe aanplantingen.

Figuur 2.9: Situering van verdachte zones ikv het bodemonderzoek

Deze twee zones liggen in stukken die eigendom zijn van respectievelijk Waterwegen & Zeekanaal NV (W&Z) en de provincie Antwerpen:

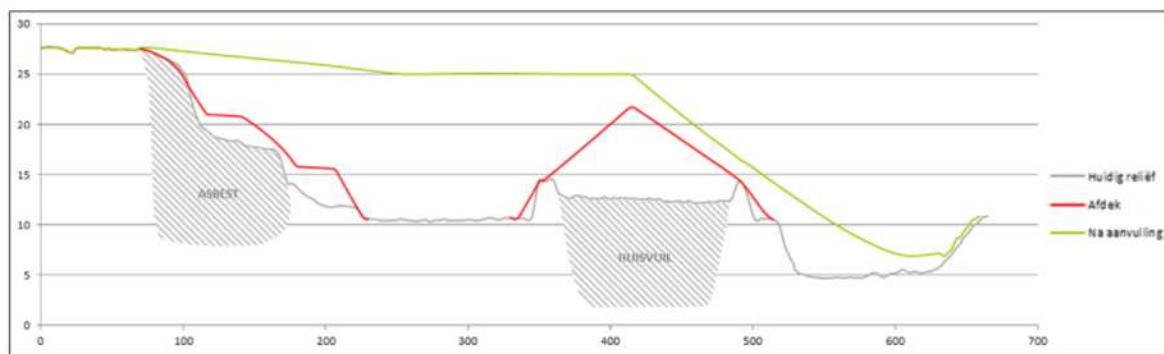
3. Plannen voor zover bekend volgens de voorbereidende nota

In januari 2017 heeft studiebureau Arcadis in opdracht van de provincie en W&Z een kennisgevingsnota aangaande het project-MER over de ‘Sanering en verondieping ontginningsgebied Rumst’ opgeleverd (zie <https://mer.lne.be/merdatabank/uploads/merkennis5089.pdf>). De kennisgevingsnota geeft aan hoe het milieueffectenrapport (MER) zal worden opgemaakt en schetst in grote lijnen de eerste plannen die men heeft. Deze moeten nog verder uitgewerkt worden. Op basis van het MER zullen nadien een bodemsaneringsproject en een aanvraag voor een omgevingsvergunning opgestart worden.

In het rapport schetst Arcadis in eerste instantie twee uitvoeringsvarianten. Ofwel beperkt men de ‘sanering’ tot het aanleggen van twee sarcofagen boven de twee stortplaatsen, ofwel vult men de ruimte tussen de twee stortplaatsen (gedeeltelijk) op.

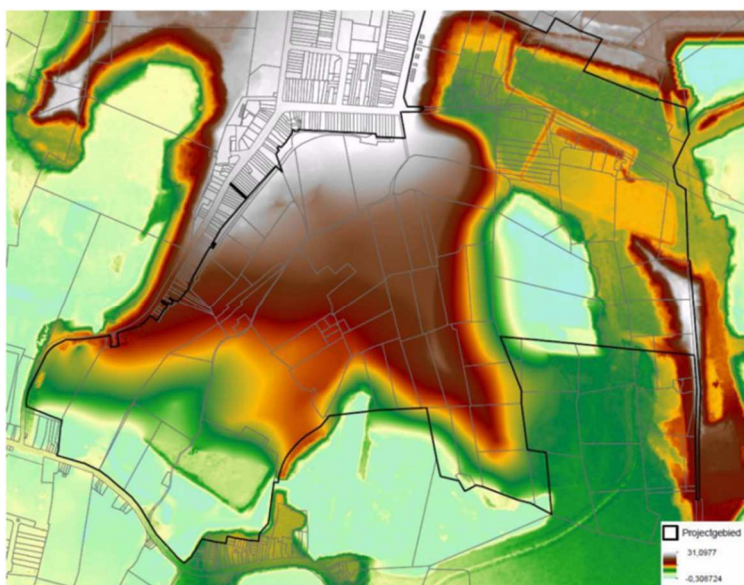

Figuur 3.5: Voorstelling van het reliëf in de bestaande situatie en bij de 2 uitvoeringsvarianten van het BSP

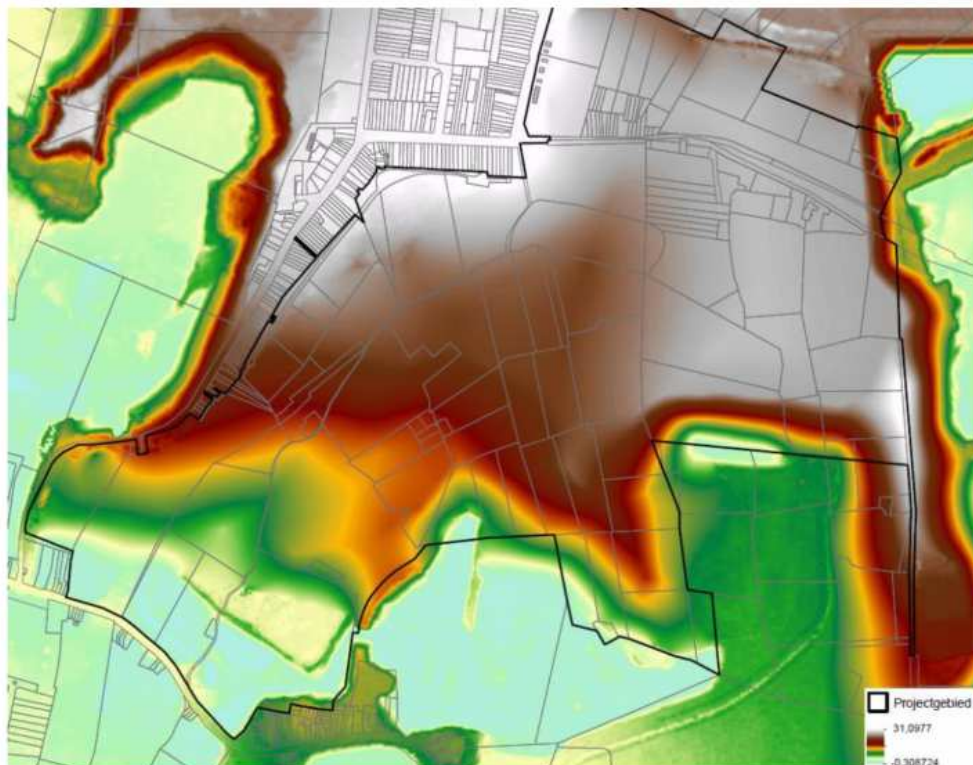
Figuur 3.6: Weergave van het profiel na sanering thv de storten en de tussenliggende zone

Het hoogteprofiel bij de tweede variant, waarbij er ca. 2 300 000 m³ grond aangevoerd dient te worden, zou er als volgt uit zien (zoals in de groene lijn in bovenstaande schets):

Figuur 3.7: Digitaal Hoogtemodel van de situatie na sanering van de stortplaatsen annex verondieping tussen de storten

Verder in het rapport haalt men echter nog een andere mogelijkheid aan. Omdat de kosten voor de sanering vrij hoog oplopen (geraamd op 5,2 miljoen euro) zoekt men een manier om deze kosten te drukken. Een mogelijkheid zou zijn om overtollige gronden van grote bouwwerken te laten storten. Daar wordt immers voor betaald. Uiteraard propere grond, maar dan zou men wel veel meer grond moeten 'aannemen' om de kosten te dekken. Daarom is er ook een derde variant, die een groter deel van het gebied wil opvullen. Binnen deze bijkomende aanvulling zou ca. 2 200 000 m³ grond geborgen kunnen worden.

Figuur 3.8: Digitaal Hoogtemodel van de situatie na verondieping door aanvulling ten oosten van de sanering

Uit het eerste rapport is het nog niet heel duidelijk hoe hoog deze opvulling zou zijn, maar het is duidelijk dat ze een heel grote impact zou hebben als ze doorgaat zoals uit de bovenstaande schets blijkt.

4. Visie op voorliggende plannen

We kunnen natuurlijk moeilijk om de ‘sanering’ heen. We begrijpen ook dat de eigenaars van de gronden naar manieren zoeken om de kosten zo laag mogelijk te houden of er zelfs een nuloperatie van trachten te maken. Hierbij mogen echter geen te grote delen waardevolle open ruimte sneuvelen, en tegelijk moet men ook rekening houden met de leefbaarheid van de omgeving en de toegankelijkheid van het gebied. Op basis van de nu voorliggende informatie wijzen we een verdere opvulling ten oosten van het stort van de stad Antwerpen dan ook resoluut van de hand. “Uitvoeringsvariant 3” met een bijkomende opvulling ten noorden en ten oosten van de huidige visput vernietigt het huidige karakter van dit gebied en mag er wat ons betreft niet komen. Aangezien de visput aan het stort grenst en deze momenteel tegen een hoge kost door pompen op een laag waterpeil wordt gehouden, zou deze eventueel ook nog (grotendeels) opgevuld kunnen worden.

De werken dienen liefst **zo snel mogelijk** te gebeuren, maar tegelijk in afgebakende stukken en fases zodat enerzijds niet het hele gebied meteen kaal wordt gemaaid en anderzijds op stukken die klaar zijn al meteen nieuwe aanplantingen kunnen gebeuren.

Het is logisch en noodzakelijk dat de definitieve nabestemming **op voorhand** wordt vastgelegd. De voorwaarde van de dienst MER om hiervoor een participatietraject op te starten, waarbij gestreefd wordt naar een groene natuurinvulling met laag dynamisch recreatief gebruik, willen we ten volle ondersteunen.

Als voorbereiding op dit participatietraject willen we al enkele voorstellen formuleren.

5 Voorstellen

1 Opvullen tussen zones tot aan Kapelstraat

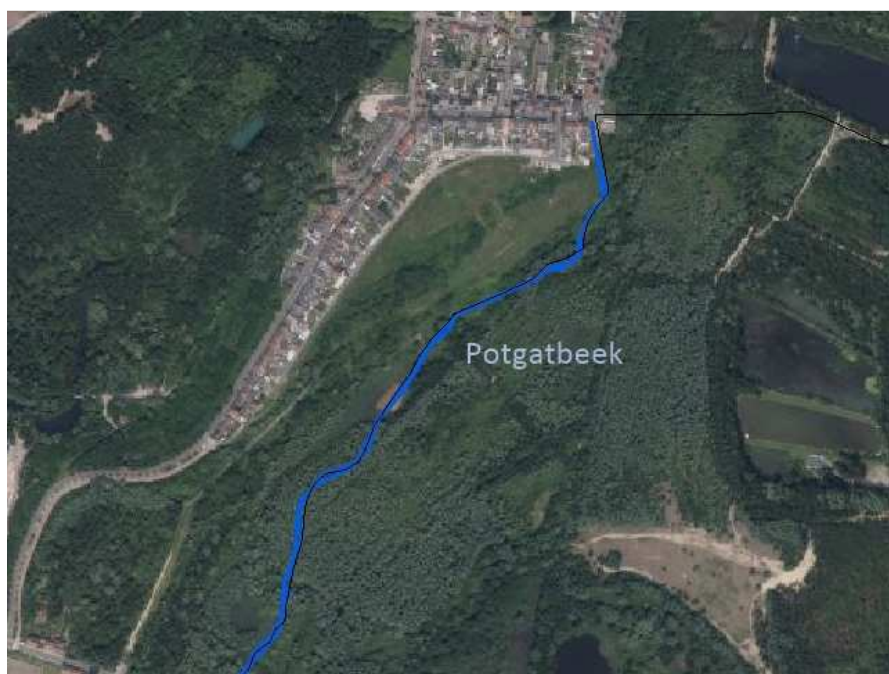
Het bedekken van de twee storten gaat een grote impact hebben op de leefbaarheid en de toegankelijkheid van de putten gedurende een lange periode. Mits een goede aanpak en planning verwachten we dat het opvullen van de zone(s) ertussen relatief weinig extra hinder zal opleveren. De extra grond die hier kan aangebracht worden, maakt het hele project financieel waarschijnlijk ook een stuk realistischer.

Hierom pleiten wij ervoor om het gebied tussen zone 3 en de zuidwaarts gelegen zone 4 op te vullen, alsook zone 7. Het opvullen van zone 7 biedt enkele bijkomende voordelen:

- Het heeft als meerwaarde dat het historische stort aan de Kapelstraat wordt afgedekt
- Hierdoor kan de Kapelstraat tot bijna aan de Bosstraat een stuk verbreed worden, zodat er ruimte vrij komt voor een echt voet- en fietspad.
- Als er een opvulling gebeurt tot aan Molleveld, krijgt deze wijk meer ademruimte en is er plaats voor een stukje open ruimte en een eventuele buurtparking, zodat er minder parkeerdruk is in de Kapelstraat.

Hierbij dient wel rekening gehouden te worden dat er een natuurlijke doorgang blijft bestaan tussen de Rupel en het gebied.

Daarnaast stelt zich dan wel de vraag welke effecten deze bijkomende opvulling zal hebben op de waterhuishouding en de aanwezige natuurwaarden in het gebied. De vroegere Potgatbeek heeft zich immers tussen zone 1 en zone 2 een nieuwe weg gezocht, waardoor er ondertussen een moerassig stukje natuur is ontstaan. De Potgatbeek vormde eertijds de grens tussen Boom en Terhagen. In zone 4 is een waarschijnlijk een (extra) bufferbekken noodzakelijk om wateroverlast in het dorp te voorkomen. Door genoeg reliëf in het op te vullen gebied te voorzien, kan de Potgatbeek weer haar weg krijgen en vinden doorheen het opgevulde deel.

2 Gebied voor zachte recreatie

Indien dit hele gebied wordt opgevuld, en aangelegd zodat het zoveel mogelijk de historische glooiingen volgt, biedt dit een aantal voordelen voor recreatie en toerisme. We denken alvast aan de invulling van

het gebied voor wandelen/fietsen/MTB/ paardrijden..., een speelbos waar ook de jeugdbewegingen terecht kunnen, een ligweide, eventueel trekkershutten of een ander soort bivakruimte voor fiets- en wandeltoerisme. We geloven stellig dat alleen een dergelijke nabestemming en invulling van het gebied interessante voordelen kan opleveren voor de lokale bevolking én een nieuwe dynamiek en uitstraling kan geven waardoor ook de ruimere regio voor toeristen en recreanten aantrekkelijker wordt.

3 Kade met nabestemming toerisme

Indien de nieuwe loskade niet bij Wienerberger komt, maar ergens ter hoogte van KMO-zone Molleveld, bijv. bij het museum/ nieuwe polyvalent gebouw waar ook een cafetaria en dergelijke komen, zou de kade tijdens de werken en zeker nadien ook nog voor toeristische doeleinden gebruikt kunnen worden. De aanvoer kan hierdoor ook veel dichterbij het gebied zelf gebeuren, waardoor het dorp er zo goed als geen last van gaat hebben.

6. Bronnen

ARCADIS BELGIUM NV. (2017). *Sanering en verondieping ontginningsgebied Rumst - Kennisgeving project-MER*. Hasselt.

Vlaamse Overheid, Departement Omgeving, Pijler Milieueffectrapportage. (2017). *Sanering en verondieping ontginningsgebied Rumst - Richtlijnen milieueffectrapportage*. Brussel.